

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Ügyeltér 2000 15 fr.

A vizaknai tisztujítás.

(B.) A folyó hó 23-án megejtett Vizakna városi tisztujításról azon érdekes, de egyszersmind sajnos értesítést vettük, hogy az a románság, mely századokon át, a legközelebbi időnkig a békés egyetértés s az együvé tartozás szép példáját nyújtá, mely a „vizaknai polgár“ czímet tartá legszebb titulussal, — mely lépten-nyomon azokkal tartott, kik e szép hivatással bíró város anyagi és szellemi fejlődését minden téren kívívni igyekeztek: — most egyszerre nemzetiségi pártot képezett, elvált ősi polgártársaitól, nem kívánt reájuk tekintettel lenni, hanem éppen ellenkezőleg — nyers számbeli többségére apellálva — kihagyta a képviselőbe választandók soraiból a többi nemzetiségbelieket, míg ellenben a magyarság — tartva a közös érdeket — felerészben románokra adta szavazatát. A tisztujítás alkalmával tovább mentek. Múltán a választott képviselő tagok igazolása alkalmával néhányan írásolvasás nemtudása miatt a törvény értelmében kimaradtak, s így a román párt 5 egyénnel fogyva pár szavazattal kisebbségben maradt, Hentes Juon esperessel együtt tömegesen ott hagyták a tisztujító gyűlést!

Hat év választ el bennünket az 1878-ik évből tartott vizaknai tisztujítástól; hasonló tömeges részvét volt akkor is. Pártok alakultak akkor is, de „nemzetiségi pártok“ se híre, se hamva nem volt, magyar, román, szász — mind csak vizaknai polgárnak mutatta, vallotta magát. Hentes János esperes volt a tisztujítás alkalmával az egyik ssavazatszedő bizottság elnöke, s akkor — igen helyesen — azt nézte, hogy jó tisztviselőket vá-

lasszanak hívei mennél tömegesebben, nem pedig hogy elvezesse őket a legfontosabb polgári jog gyakorlatától. Akkor is voltak pártértekezletek, — de azokban nem különültek el a románok, mint most, midőn éjjeli konferenciájukból kizártak minden más nemzetiségbelit. — És a lefolyt hat év alatt mi történt, a mi az egyetértés megzavarására indokul szolgált volna? Két ízben a legnagyobb békeességben egyhangulag megválasztották Korizmic Lászlót országos képviselőnek. A gör. katolikus, gör. keleti egyházak és iskolák aránylag több segélyt huztak a város pénztárából, mint az ev. ref. és r. katholicus egyházak, holott ott, ahol államilag segélyezett elemi iskola létezik, ezt kellene mennél nagyobb mérvben támogatni s nem felekezeti intézményeket. Egy tisztességes jövedelmű román lelkész fia segélyt huzott a várostól, hogy tanulhasson. A tisztviselői állások közül többet románok töltöttek be, kikben eddig csak az alkalmas, hű férfit nézték — s most fedezik fel, hogy biz' a nem annyira vizaknai polgár, hanem — román.

És most, mintegy vezényszóra, minden megváltozott. Barátság, együtt futott politikai pálya emlékei, a testületi szellem, városi közös érdekek, a képesített megbecsülése — mind-mind a sutba dobattak. — Mi ez? Megmondjuk: vastag önzés, zavarban halászni akarás a „nemzetiség“ czége alatt. Szerencsétlen befolyása a nagyszabedni román komiténak, mely csak rontani, a rossz szenvedélyeket felkorbácsolni és alattomosan szítani tudja, de sem a hazafiságnak, sem a honpolgárok közötti békés érületnek, sem a társadalomnak, sem az anyagi és szellemi fejlődésnek, melyet az egymásra

utalt lakosság egyetértése emelhet legjobban, nem tud, nem bír, nem is akar szolgálatot tenni.

Jól gondolják meg a következményeket azok, kik ezen klikk szolgálatába állottak s vezetőül voltak fel magukat. A hálás emlékezet s az őszinte elismerés nem fogja kisérni emléküket, áldást nem hoz fáradozásuk. Térjenek vissza a békés egyetértésbe, míg a csapások nem következnek be mindkét részre egyaránt, midőn késő lesz a megbánás. Az egyesült magyarság és a hazafias szászóság pedig teljesítse híven kötelességét, de egyszersmind tegye meg mindazt az egyetértés visszaállítására, mit, a közérdek hátránya nélkül, Vizakna város javára tenni lehet és tenni kell.

Észrevételek

G. J. nek „a n. enyedi iskola-ügyhöz“ cz. cikkére.

II.

Lapunk közelebbi számában közölt cikkem végső sorokban ígéretet tettem, miszerint közelebből nyilatkozni fogok azon kérdésekre: felállítandó közszégi elemi leány és fiúiskoláink fenntartásának költségei honnan fedeztessenek, továbbá: meglévő és felállítandó iskoláink hova rendeztessenek be?

A mi az első kérdést illeti: iskolaszékünknek folyó hó 16-án tartott ülésében történt azon megállapodásával, hogy elemi oktatásügyünk gondjait és költségeit vegye át Nagy-Enyed városi közönsége — teljesen egyező véleményben vagyok.

Nagy-Enyed városi közönsége elemi oktatásügyünk érdekében egy hatalmas lépést tett már akkor, mikor romjaitól való kiemelkedésének első időszakában, erőt csaknem tulhaladó erőfeszítéssel, kisedővödőjét berendezte és megnyitotta. Még pedig berendezte úgy, hogy az magyar államunk akár melyik városainak díszére válne. Csak maga

TÁRCZA.

Carminák.

I.

Váci-utca hej de tarka,
Szép hölgy, dandy vegyes rajta —
Késő estig rajta sleppel
Lepke módra, játszi kedvvel.

Lapos sarok, klakk, monocli —
„Gróf fiu“, rá lehet fogni;
Gondolatink közel járja:
— Grófi mindnek — a dőssága . . .

II.

A nagy fénytől világos van —
Tolul az ár jobban-jobban,
Összezsufol, szét nem terjed,
Egy jajgató nagy tenger lett.

„Jaj a lábam . . .“ jár a pardon,
Taghoz simul a sok karton.
Mentő kezek nyulnak szerte —
És meg is lesz sok — zsebelve . . .

III.

A nagy világegyetemet
Színről-színre ösmerem már,
Azt is tudom a nap hol kél,
S ha elfárad, alá hol száll.

Kérdjétek a bolygók utját,
Üstökösét — megfelelek . . .
Csak a vacsora-csillagról
Ne kérdjétek, jó emberek . . .

— Budapest, 1884. —

Szabó Ferencz.

Az enyedi sétatér.

(Vége.)

A sirbolt fölé emelt hantón nyulánk ifju és magas, szőke leányzó ül. Oly édesdeden simulnak egymáshoz, oly szerelemittasan susognak egymásnak ki tudja, mi minderről, hogy a mellettek elmenő mindkét nemű ifjúságban forró vágy támad hasonló állapotba jutni. — A két szerelmezt nem sokára Hymen lánczai fogják még össze kötni. Össze is kötötték egy felővre, hogy akkor csörömpölve hulljanak le a méltatlanokról. — De már a regény vége úgy hiszem senkiben sem támaszt vágyakat.

Az a mátkapár, mely ott lent alattok a sir hideg kebelén alussza örök álmát, talán szintén nem élvezte hasznosabban a boldogságot, de legalább egyesült örökre, elváthatatlanul. — Ezek bizonyosan még a más világon is kerülni fogják egymást s nem csak itt, hanem ott is Torockón készült választó vízzel fognak felfegyverkezni.

Mindez a csillagok ragyogó fénye mellett foly le, másféle világosság ez alkalommal nincs, a hold nem jöhet, változásai vannak. De minek is a világosság? a szerelmek nem igen szeretik a nagy világosságot. Tudják ezt jól a város-atyák. Ők is voltak valaha szerelmek s alkalomadtán még most is hozzászólanak. Nem akarják elrontani a mások multságát. Az „félélhez legjobb a csillagfény vagy sátoros ünnepeken egy-egy kis holdvilág.

A kép változik. Most lámpafény is van. Szól a zene, foly a táncz. A csendes pásztor-órakat zajos vigadozás váltotta fel. Élvez, mulat ki-ki a maga módja szerint. — Egyik kényesen, kimérten lépeget bádgyadtau pislogó tánczosnőjével, mintha nem is tudnának semmit egymásról; a másiknak egész lénye a pillanat kiélvezésében olvad fel; a harmadik kétségbeesetten néz körül, hogy vajjon még hányan vannak, a kiket kötelessége megtánczoltatni; a negyedik neki sem fog, hanem menekül a poharak búzslátó társaságába. — Egy-egy pár félrevonul s kibeszéli szíve-lelke fájdalmát és örömét.

Az óra már éjfélt ütött, a mama tovább nem állja. „Leányok! megyünk haza, késő az idő.“
„Ó mama, még csak egy négyest várjunk meg, tánczosom van.“

„Egy percet sem! tudjátok, hogy apátok haragszik ha későn megyünk haza.“

„Ó a papa nem fog haragudni, hiszen olyan ritkán mulatunk.“

A tánczosok természetesen szintén ezen a nézetten vannak s kifogyhatatlanok az anyai zsarnokság megostromlásában.

Akkor a mama végig néz rajtok s ha látja, hogy valami néz ki belőlök, még abba az egy négyesbe beleegyeznek.

Máskor aztán lesz gondjok a leányoknak, hogy a papa is eljőjön s jó borozó társaságra akadjon. Akkor meg aztán a papát kell nógítani, hogy jőjön már.

Ilyen vidám jelenetek színhelye most a kedves sétatérre varázsolt szomorú Kápolna.

Más természetű időtöltések és scenák folynak le a sétatéren az enyhe nyári estéken.

A közönség legelőkelőbb alkotó része a diákság eloszlva a szélrózsa minden irányában, egyik-másik család elvonult oda, hol még a tavasz vidám, mosolygó képe ül a tájon, hogy egy évben két tavaszt éljen át s a nyár tikkasztó hévétől megkímélje gyöngye alkátát.

Gondolatnak megjár az efele, mondhatják a szép olvasónék, de számításnak rossz, mert így egy 19 éves viruló hajadonra már úgy mondhatnók, hogy 38 tavaszt élt. Maradjunk csak a régi számításnál.

Itt maradt a töllel-fagygyal, nyárral-hévvél daczoló s részben tárcza-kérdésekkel foglalkozó rész. Alszik csendes déli álmokat, élvez a sétatéren üdítő esti szendert s mulat úgy, a hogy lehet.

Ha ilyenkor menekülve kérlelhetetlen ellenséged: az unalom elől, kitémérégsz a sétatérre s egy álmos inspectiót tartasz: itt is, ott is láthatasz egy-egy csoportot a teher alatt roskadozó padon csendesen mormogni, mint az álmukban beszélők. Olykor egy-egy ifju kibelől fel-tör s ki tudja merre küldött sohaj vagy lomha testvére: a megülepdedt keblekből: scálaszerűleg kiszoruló ásitás árulja el, hogy ott mulatnak.

A fülemile mélabus dala nem hív többé önkéntelen ábrándozásra, elvitte az ákácok, elvitte a mező ezernyi

megérdemi,
ti telepek és
b helyek vol-
letek minden-
ni vitessenek
természetesen
leteket tenni.
hogy karók-
tak, míg ellen-
beteg szarut
het, hogy a ki-
g mindig ural-
Ezeket a ki-
lehetne tenni.

1884. hó 17-ikéről
131 frt 44 kr töke,
12-ikéről 4 frt 60 kr
1884. június 34 kr.

FARKAS.

os.

y.

vi hatóság részé-
131 frt 44 kr töke,
12-ikéről 4 frt 60 kr
1884. június 34 kr.

10%-at készpénz-
zett árfolyammal
n a kiküldött ke-

re jutása után 30
adó, mint letéti

adott telekkönyvi
előjárásaga-

Szentpáli,
kir. aljbíró.

RDŐ.

idült, eszós
ségnél, rászé-
él (Hysteria),
laganatoknál,
mulások szél-
szerves szív-
ál, aranyeres

inó gyógy-
göz-barlangja
0 krtól 1 frt
zű borok

fang, Szent-
k. A fürdőre
3 1/3 vasuti
bb vasuti áll-
ak az utazók
sitásokat ad
Sepsi-Szt.-
5-5

Vasuti és gőzhajózási vállalatok részére jött előző
rött vállalatok: rövid kértvevényekkel bírnak

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

az épület, melyet e célra emeltünk, többé került 22,000 frtnknál.

Emlékszem ma is Szabó Endrénének a kiseddévóuák ügyében körutrá kibocsátott állami kiküldöttnek eme szavaira, melyeket akkor mondott, mikor kiseddévóuánkat meglátogatta: „palotában járok-e én itt.” Emlékszem, hogy állami oktatásügyünk ama hallhatatlan emlékü nagyfőfia néhai br. Eötvös József akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter, midőn egy alkalommal tett körutja alkalmával Enyedet is szerencsétlenné, virágzó és mintaszerűleg berendezett óvodánkat is meglátogatván, mennyire kellemesen volt az által meglepetve s mily hazafiai örömtől sugárzó arccal tette nekünk enyediéknék ezen ígéretet: „a romjából ily dicséretes erőfeszítéssel kiemelkedni törekvő N.-Enyedünk nevelésügye érdekében kész vagyok minden szükségset megtenni, csak folyamodjanak uraim hozzám egész bizalommal.”

Ezt az erőfeszítést a romjaiban álló N.-Enyed közönsége tette akkor, mikor magyar királyságunk akár hány kiseddévóuánknál sokkal népesebb s szabadságharcunk rombolásaitól megkímélt város közönsége a kiseddévóda ügyét legfennebb hiréből ismerte.

A berendezésre tett költségeken felül hordozzuk ma is az 1000—1200 frtra menő fenntartási költségeket, a mi szintén 20—25 ezer frt alaptőkének felel meg.

Óvodánk berendezése és fenntartása érdekében folytatott és ma is folyamatosan lévő küzdelmeink, erőfeszítéseinkben nem támogatott minket mondhatni senki, nem támogatott teljesen a magyar állam kormányza, egy krajczárral sem. Erre nem is kértük föl s így támogatását nem is vártuk. Ezen intézetünket megteremtettük saját erőnkön és fenntartjuk saját erőnkön.

Mintán ez már meg van, menjünk egy lépéssel tovább és rendezzük elemi oktatásügyünket.

Miből? Felelet: abból mit jelenleg polgári fiú és leányiskoláink fenntartására fordítunk, megpótálva a még ezen felül szükségesnek mutatkozó összeggel. Ezen nevetben van G. J. valamint iskolaszékünk is. És igen helyesen. Nagy-Enyed város közönsége, mely iskolai ezélokra fordítható semmi öröklött vagyon felett nem rendelkezik, ha az elemi oktatásügy gondjait és költségeit átveszi, jelen anyagi viszonyai között az oktatásügy körébe tartozó kötelemeinek legjobb meggyőződése szerint bőségesen eleget tesz.

Az elemi iskolák fenntartása, a kiseddévóda fenntartása költségeitől eltekintve 4—5000 frt évi kiadást fog igénybe venni. Ezen összegből az 5%-os iskolai adó fedez nem többet, mint legjobb esetben 1200 frtot, a felüljáró összeget Enyed város közönsége ha fedezi, a nevelésügynek akkor is anyagi erejét felül muló áldozatot hozott meg. Hanem Enyed város hozzá van szokva az áldozatok meghozatalához. Takarékoskodik, a nevelés ügyének érdekében; más szükséges dolgoktól megroja kiadásait s ez által azon helyzetbe fog jutni, hogy elemi községi népiskoláit a népi iskolai törvények, az előre haladt kor és a gyakorlati szükség követelményeinek mindenképpen megfelelően szervezheti és fenntarthatja.

kis virágainak édes illatát, a rózsák máshol nyílnak, ha még el nem virultak; csak az üde esti zephyr lebbenti meg olykor szárnyait s villanyozza fel Ádám és Éva unatkozó gyermekeit. Még szerencse, hogy a fel-felnyíló szemek néha egy-egy fénypontra akadnak meg. A kis fénybogárka az éj sötétében messze tündöklő gyémánszem el-elriasztja az álom incselkedő nemtőjét.

Ez zavarta fel álmos mélézásából azt a szegletben ülő társaságot is. Az ásitás épen javában foly. A karvezető egy veterán gavallér, ki szabályszerűleg minden öt percében igénybe veszi az élénk társalgás e csalhatatlan szerét s utána az egész chorus. Egyszer aztán megszólal: „auhhhá! ne egy szentjánosbogár!”

Hol? hol? kiáltja szemeit dörzsölve, ifju hévvel felszökelle egy elixirrel itatott kedélyű s husz (X3) tavasz minden búbján átvergődött muzsahölgy.

„Ah! hadd lássam s tapogassam a szép természet élő gyémánszemét!” S azzal „hupp! tralala!” továbbléppen a fénypont felé.

„Itt van! megvan! oh hogy ragyog, hogy tündököl! Jer gyémántom, hogy rejtsenek mennyei eszményektől dagadó enklembé bájmivoltának költői tüztől lángoló titkos redőnyeibe! Oh! oh! oh! háromszarason oh!”

„Jaj a kezem!”

„Mi a? mi a? kiáltja egyszerre Morpheus chorusa.

„Istennyila! hisz ez nem fénybogár, ez a maga szivarvége”, mondja a veterán gavallérnak.

„Hol van?” mond ez nagyot ásitva, „ugy sinez gyufát, hogy gyujtsam meg a másikat.”

„Ott van a pokolba!” mond kezét szopva a kiabrándult Saphho, „menjen ha kell utána, nekem ne mutogassa többet a bogarait.”

„Oh szeg . . . hihihí hahaha!” mondja a chorus.

„Hehehe, ugy kell, máskor ne bogarázzon este” mondtatásával elégedetten az ős gavallér.

Egy lesújtó tekintet — s a költői hangulat ismét helyre áll:

„Oh megbántott kecs-kacsóm!
Fajdalmatad kiszívom
A költői ihlet ábrátr

Ha elemi községi leány és fiúiskoláink berendezésének és fenntartásának költségeit egészben átveszi N.-Enyed város közönsége, akkor igen természetesen következik, hogy meglévő polgári fiú és leányiskoláink fenntartásának költségeit vegye át egészben az állam, azon egyszerű ok miatt, mert ezt tennie kötelessége.

Semmi sem könnyebb, mint a vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága előtt azt kimutatni, hogy Nagy-Enyeden bekövetkezett annak szüksége, miként az elemi népoktatás ügyet vegye át a város közönsége; ezt pedig csak úgy teheti ha meglévő polgári fiú és leányiskoláink fenntartásának költségeit átveszi egészben az állam. Ez által mint egy 3000 ft évi felezetthez jutunk, melyet elemi népoktatásügyünkre fordíthatunk. Semmi sem könnyebb mint azt kimutatni, hogy Enyeden mint Alsó-Fehérmegye központján egy polgári fiú és leányiskolának továbbra fenntartása ugy kulturális, mint magyar állami szempontokból nélkülözhetetlenül szükséges, s ha ezt kimutattuk, s kimutattuk azt, hogy városunk ezeknek fenntartása költségeihez járulni elemi népoktatásügyünk előtérbe lépése miatt, — továbbra nem képes, — akkor ott áll támogatásunkra az 1868-dik évi 38-dik törvényzikk 6 dik fejezete, mely így szól:

„A közoktatási miniszternek jogában és tisztében áll, bárhol, ha szükségesnek látja tisztán államköltségen a helyi körülmények által igényelt népoktatási tanintézeteket állítani.”

Tárjuk fel tehát szükségünket a közoktatási miniszter előtt végre valahára nyíltan, őszintén és bátran és kérjük és kérelmünket támogassuk a most idézett törvény szavaival; kérjük, hogy népoktatásügyünk érdekében részesítse Nagy-Enyedet is olyan mérvű anyagi támogatásban, melyent népoktatásügyünk érdeke nálunk megkövetel. Az nem feltehető, hogy közoktatási miniszterünk át ne lássa, miként csak annyit kérünk, mennyire okvetlenül szükségünk van, csak azt kerjük mihez nekünk az állami törvények jogot adnak. Az nem feltehető, hogy közoktatási miniszterünk azt a mit akár hány a miénknek nem nagyobb városnak megadott, Nagy-Enyedtől, mely 1849-ben martiroságot szenvedett — megtagadjja.

(Vége következik.)

A kolera ellen.

Nagy-Enyed, 1884. július 22.

Városunkban f. hó 14, 15, 16 és 18-kán kiterjedt orvos rendőri udvarszemlék tartottak, ezekből tűnik ki városunk köztisztasági állapota s azon veszély mérve, mely a lakósságot a kolera behűzoltatása esetében fenyegetné.

A szemlék célja volt megítélni, hogy mily mérvben fogantatottak a folyó hó 6-án a tanács által kiadott rendeletek azon részei, melyek az udvartalaj tisztítására vonatkoznak. Célja volt továbbá minden lakóst épen az ő körülményeihez mért tanácsal ellátni.

Összesen 924 udvar lett megsemmisítve, ezek közül

Lehell majd sebemre,
A muzsa is segít rajtam,
Hogy ha kinomba' meglát
Hozzad, hozzád rebegek hát
Piros szalagú muzsa-lányka te!
Jer lehellj rá kis kezemre
Gyógyíts meg engemet:
A te eszményi fehérszépemet.”

(Reminiscentia egy e . . . i költő „szállongó fűzfavirágok” cz. költői kiűzféréből.)

A statusquo ante bellum helyreállott.

Az élénkebb jelenetek sem ritkák. Egy-egy boldog házaspár a nélkülözhetetlen appendixel megvonulva üldögél. Az appendix persze nem más, mint a ház jó barátja, ki a szegény férjnek a házi bajokban hűségesen segédkezet nyújt s helyette, ha kell, a sétatérre is beszél. — Hadd szenderegjen ő. Hiszen anuyi munka után édes a nyugalom. Aztán helyrelegény állott ki a gátra minden tekintetben iszonyu praxisa; tudja hogyan kell segíteni házassági perpatvarban. A szépuemet rég tanulja tisztelni, hogy miféle állás, helyzet, ő azt nem keresi. Mind Évától származik; asszony, leány, bárki legyen, attól ő nem irtózik. Ha az asszonyt megnyugtatta, elmegyjen jegyeséhez, kimutatja magát vele; onnan megyen hő kebellet megtudni, hogy nem esett-e baja az asszonynak.

Hja! „szemesé a vásár, vakó az alamizna.”

Na de már az akácok között eleget kolyongtunk, pillantsunk el a fenyvesbe is. A fenyves sétatény még csak gyermek-korát éli. — Hjh! mikor azok nagy fák lesznek, akkor a mostani gyerekek erős férfiak, vén legények, boldog családjának vagy lágszivű hajadonok lesznek. És az ifjak . . . talán már a fejük sem fog fájni . . .

El a sötét gondolatokkal! Azok az ifjak s lányok, kik a gyerek-fenyvesben vidáman, boldogan sétálnak, nem gondolnak olyan messze. Hogyha látod boldogságtól sugárzó arczukat, egymásra tapadó tekinteteket, azt hiszed, hogy a földi lét örömei örökké tartanak. Szívökben tavasz van. Oly jól esik tudni, látni, hogy ennek örök zöldje az ifju fenyők örök zöld színének csalhatatlan tüköre. — Az egyik pár csendes, minden szava szívhez beszél s ha az égre föltekint, a csillagok szeméből is biztatást, bátoritást

kifogástalan tisztaságu volt 565, kifogásoltatott és további ellenőrzés szempontjából jegyzékbe vétetett 359.

Meg kell vallani, hogy a nyolcz napi határidő jól volt felhasználva; az udvartelkek csaknem kétharmad részén, s a kifogásoltak jelentékeny részén is a esatornatisztítás végrehajtva, a szemét és trágyadombok hordatása megkezdve találtatott.

Kifogásoltatott 28 piszkos esatorna, illetőleg esatorna hiánya miatt piszkos udvarok kevesen vannak, kik az udvar esatornázásának fontosságát kellőleg nem méltányolják. Igaz, hogy teljesen kövezett udvar csak a miveltebb és vagyonosabb házaknál található, de kövezett udvari esatorna a kevésbé módosoknál is elég van. A köznép pedig az udvar közepén vont jó esésű árokkal vezeti le az udvar vizet. A kutak környéke azonban kövezés és kövezett esatorna nélkül tisztán nem tartható, s ezen körülmény eddig kellő figyelembe nem vétetett, holott az a legnagyobb közegészségügyi fontossággal bír, főleg kolera, tifusz, váltóház járványok alkalmával.

Kifogásoltatott 46 szemétdomb és 115 trágyahalom. A kifogás csak a szemét- és trágya nagymérvű felhasználása ellen emeltetett. Nem hallgatható el azonban, hogy észszerű trágyatartó csak egy van a városon özv. Grünfeldnél a Várszegutezában és egy ezélszerű trágyalé felfogó dr. Magyarai Károlynál. A közegészségügy szempontjából fő elv megakadályoznia azt, hogy az udvar talaja bomlásbaa levő szerves anyagokkal érintkezze. A trágya és szeméttartó tehát köből, vagy téglából mészkövelattal készült szekrény legyen, a talajba súlyszive annyira, hogy felső széle a záporviz által se éressék el. Tehát 1—2 méter mélységű, a földszin fölé negyed vagy fél méternyire emelkedő tartók felelnének meg a közegészségügy követelményeinek. Hasonló tartók, vagy erős olajos hordók szolgálhatnának a trágya és öl levek felfogására is, időnkint kiürítve és gazdaságilag felhasználva.

A téli ölgödörök száma 103 volt. Az ölok legnagyobb része sem az emberi, sem az állati egészségügy kívánalmának nem felel meg. Szerkezetük ezélszerűtlen, takarításuk hiányos. Nem sokkal van több öl a városon, mint mennyi kifogásoltatott. A disznó nevéhez a rondaság fogalma a néptudatban, mint valami hozzátartozó van társulva. A legtöbb öl padozata a földszinen fekszik s a padlás alól feltör az örülek. Bizony teli árnyékszék fölött lakni a disznónak sem használhat.

A ezélszerű öl birjon egy-két arasznyi gödörrel, melyből a föld az öl három oldalára hanyatott, a negyedik, rendszeres takarítás végett halom nélkül állván. Az öl álljon oly magas ezölőpon, hogy alatta a levegő negyedfél méternyi utat talájon, padozata legyen menedékes, deszkázata összeálló, birjon levezető esatornával, mint az istállóknál szokásos. A padló takarítása hetenkint, zsufoltás esetében naponkint történjék, az ölszemét a trágyadombra hordatván.

A teli szükségszékek száma 193 volt. Ezek legnagyobb része csordultig, fele soha nem volt takarítva. Kellni fog négy hét valamennyi kihordatására.

olvas ki: „rajta! rajta! boldogságot csak egymásban találtak!” A másik pár zajosabb; talán még keresi az utat, melyen könnyen egymásra találhat, csak akkor csendesebb, ha érzi, hogy az utat jó irányban keresi. A harmadik pár ezt az utat rég megtette s már az élet nagy országútján jár-kei a boldogság szekerén. A szekerén sokan vannak s talán még többen is lesznek.

Ez is igen komoly, térdünk vidámabb jellegű dolgokra. Például beszéljünk kristálytisza forrásról, hűsítő kútforról. Beszélnek, de olyan nincs. Az enyedi sétatér humorát a földben ne keresd. A források nymphái oly mélyen rejtőznek az anyaföld kebelében, hogy onnan semmiféle furával, kutatóval ki nem lehet csalni őket.

Oh beh kár! pedig hány szomjas ajak tapadna édes esőkban ajkukra, ha bátrabban volnának s a földi halandókhöz közelebb jönnének. A kut mellett lefolyni szokott pásztor órákkal az enyedi sétatér talán örökre szegényebb lesz más sétatereknel.

Nincs is más remény hátra, mint türelmesen várni, amig majd egykor ezirta kioszkban lel egyhűlést az égető szomj. addig pedig foly a humor abból a forrásból, melynek nymphái nem oly lélekek, hogy oly mélyen rejtőzzenek.

Talán akkor a serdülő nymphácskák első tüzbzen égő szeméitől elbűvölt serdülő nemzedék is szívesebben keres vigasztalást a buoslató életitalban, mint rémesen vigyorgó halál hideg karjaiban.

De talán már ideje is lejönnünk a sétatérrel. Kelemetlen vendég érkezett: a tordai szél. Ez nagyon gyakran ellátogat ide s akkor vége minden susogásnak, csevegésnek, az ábrándok s képzelgések dideregnek; a tordai szél nem barátja az efféléknek. Haza mennek a leányok, eloszlanak a legények s nem egy azt gondolja: — „Ábránd, való borba való.”

A mit én el nem mondtam a sétatérrel — pedig nagyon sok van — azt majd fenntartja a szájhagyomány, majd megénekl egy jobb krónikás, vagy összeülnek a szomszédasszonyok, komoly gardemamak s elfecsegik, hogy mi történt a tegnapi este, a mi félig komoly, félig tréfás egészében piquant.

Karrassial.

A ezéls leirt szerkeze a fenék kifalás árnyékszékbe a falon kívül igyekszik felkutat is.

Az istál ezuttal jegyzé

Az udv árnyékszék, ő helyzettessene és patakmenés csak tágas ut

Erisma dülnek meg hatása alatt védelmeznek állandó ny rekvs az ő

Egyetlen verve, össze neinkert — r szőlőhegyeink könnyezünk. nyörően fejlőd esoit, megser gések, villám netes lézen a mert hittük, kerül bennük jegek hullott midőn e leve jégesomok va ben megsem szőlőfainkat i hogy is ne, delmi forrása ségeit szokta

Nem ro kerteket, gabe ol fája Lippa A jövő

K

Egy szé fekszik. Inner és a számtala lálkodnak. Ol vize van a sz bizton jöhetn jából.

Állandó leszku Mihály asztalos Paul Brassó, Mak bankhivatalnok Szentlélek, A Gyula és nejl Albit. Márk és nénye birt Vesszős. Olál és Kába Ját esaládja posta győzteszerész Dr. Kain Ká Miklós képv Papp Gyula Barabás Lajo birtokos Toth Kelemen Ann vezető Brassó Nikulaj keres Ince;Jenő tá szekovitsné és tanító Hossz Szászváros. V Anna Fekete Uzon. Wein Gergelyné bir Brassó. Kadd Albert ügyvéd kedő Sepsi-Sz

A czélszerű szükségesség a szemét és trágyatartóknál leírt szerkezettel birjon. Azonban ki kell emelnem, hogy a fenék kifalazása elengedhetlen kívánalom, e nélkül az árnyékszékbeli folyadékoszlop nyomása az árnyékszékvizet a falon kívül eső talajban a folyadékoszlop magasságáig igyekszik felnyomni, szennyezvén a talajt, esetleg pinézét, kutat is.

Az istállók, ketrecek, kutak ellen tett kifogások száma ezuttal jegyzékbe nem vétetett.

Az udvarberendezésnél szem előtt tartandó, hogy árnyékszék, ól, istálló, szemét és trágyatartó mentől távolabb helyeztessenek a lakháztól; azonban az utcák, közterek és patakmedertől is legiább 2 méternyire. Disznótartás csak tágas udvaron ajánlatos.

Erismann népszerű egészségügyének zárszavai esendülnek meg fülemben: „nem a betegségtől való félelem hatása alatt keletkező ugynevezett erélyes rendszabályok védelmeznek meg bennünket a járványoktól, hanem az állandó, nyugodt és tudományos vizsgálatra alapított törekvés az összes egészségügyi viszonyok javítására.”

W. A.

LEVELEZÉS.

M. Igen, 1884. július 21.

(Borzasztó jégverés.)

Egyetlen jövedelmi forrásunk megsemmisülve, földre verve, összeroncoltan fekszik. A természet ura — tán büneinkért — rettenetesen megbüntette. Megmutatta aldását szőlőhegyeinken és ime most a borzasztó pusztulás felett könnyezünk. A tegnap délelőtt még örömmel néztük a gyönyörűen fejlődő gerezdeket s már este 5 órakor csak roncsolt, megsemmisült romhalmait láhattuk. Hatalmas dörgecsék, villámok figyelmünket bennünket, hogy rettenetes léssen az ur haragja; de mi állunk és nem rettegünk, mert hittük, hogy mint eddig, ugy ez alkalommal is elkerül bennünket. Csalatkoztunk; galambtojás nagyságu jegek hullottak és pedig oly nagy mennyiségben, hogy a midőn e levelet írom is, még több helyen összetömörülve jégesomók vannak. Szőlő termésünk a szó teljes értelmében megsemmisült; de még jövőre is hatással volt, mert szőlőfaikat is szétszaggatá. Népünk jajgat és sir, hisz hogy is ne, mikor Magyar-Igennek a szőlő egyedüli jövedelmi forrása. Abból fizeti adóját és abból minden szükségét szokta fedezni.

Nem volt elég a jég rombolása, patakjaink kiáradtak kerteket, gabonákat, elleptek. Jakabfi Albertnek közel 200 öl fája Lippa felé szaladt.

A jövő levelemben részletesebben.

Kiss Elek.

Fürdői levél.

Málnás, 1884. július 18.

Kedves szerkesztő barátom!

Egy szép kis völgy az a hely, a hol a málnási fürdő fekszik. Innen írok neked, a hol a mankók eldobatnak és a számtalan meggyógyult betegek meggyőződésből hálálkodnak. Olyan vidéke, olyan levegője, olyan gyógyvize van a szép málnási fürdőnek, a hová mindannyian bizton jöhetnek üdülés és általános megjavulás szempontjából.

Állandó fürdő vendégeink névsora következő: Vaszilészku Mihály és neje hivatalnok Predeal. Mezei Ferencz asztalos Maksa. Stifner Gyula és családja bankigazgató Brassó, Paul Frigyesné özvegy papné Brassó, Paul Augusz bankhivatalnok Debreczen, Bodor Istvánné birtokos Kézdi-Szentlélek, Apor Albertné és családja birtokos Zalán. Biró Gyula és neje kereskedő Zágón, Gidófalvi Albert birtokos Albis. Márk Ferencné birtokosné Egerpatak, Géza László és neje birtokos Zalán. Bedőházy János birtokos Szász-Vesszős. Oláh Miklósné iparos Nagy-Enyed, Kába József és Kába Jánosné Uzon-Ilyefalva, Schmidt Józsefné és családja posta igazgató Brassó. Kugler Eduárd és családja gyógyszerész Brassó. Simai Gerő és neje kereskedő Brassó. Dr. Kain Károly fürdőorvos Seps Szentgyörgy. Ferenczi Miklós képviselő Kolozsvár. Gázi József tanár Kolozsvár, Papp Gyula és családja borkereskedő Nagy-Enyed. Özv. Barabás Lajosné hivatalnok Nagy-Enyed. Uteza Kristodor birtokos Tóházy. Török Sándorné unit. papné Köröspatak. Kelemen Anna Sepsiszentgyörgy. Ostránka Károly mozdonyvezető Brassó. Kis Antal Sámuel ref. pap Réty. Martenesku Nikuláj kereskedő Bukarest. Nagy Mózes tanár Nagyenyed. Incef. Jenő tanár Szászváros. Ince Béla Szászváros, Tomaszekovitsné és leányai kapitányné Brassó. Kovács Zsigmond tanító Hosszúfalu. Bányai Árpád és neje hadnagy-tanár Szászváros. Véber Anna és Száli Feketehalom. Aseht Anna Feketehalom. Temesvári János és családja birtokos Uzon. Weinberger Dávidné szatoes Ilyefalva. Temesvári Gergelyné birtokos Uzon. Lázár Gerőné leányával kereskedő Brassó. Kabdebo Istvánné kereskedő Keresztur. Kolozsvári Albert ügyvéd Seps Szentgyörgy. Zsigmond Károly kereskedő Seps Szentgyörgy. Horváth Ferencz telekkönyvezető

Seps Szentgyörgy. Barabás András tollnok Seps Szentgyörgy.

Meggyőződhetsz tehát, hogy minő gazdag választékkal dícselkedhetünk válogatott szép hölgyekben szokásban és barnában egyaránt, s minthogy néhány naptól fogva kitűnő szép időjárásnak örvendhetünk, vendégeink kedély-állapota is kitűnő. Most már nem csak reményünk van a számos látogatás felől, hanem a szállás iránti megkeresvények sokasága is teljesen biztosít arról, hogy a folyó évi furdőidény alatt vendégekben szűkölködni nem fogunk, mert dacára az eddigi kellemetlen időjárásnak, idáig is az átutazókkal együtt 2—30 vendégről írhatunk örömmel. Hogy minő hatása van e kitűnő furdőnek, a sok közül ime egy példa.

Furesa egy historia történt Bedőházy János bátyánkkal most valami hathétet ezelőtt. János bátyánk szereti jó lovakkal utazni. Ez volt a baj épen, mert a jó ló nem veszi tréfára, ha egy nádból kötött kévét a szél lekap a ház fedeléről és számok közé dobja.

János bátyánk jó négyes fogatjával haza felé menendő volt Vesszősre és utközben a szél a nádkévét elébe fujta; ezt a lovak nem vették tréfára, rohanva kezdenek szaladni egy merede oldalra lefelé. János bátyánk akkor sem magára gondol, hanem előbb kocsisát akarja megmenteni, erős marokkal megragadja a bakon ülő kocsist, ledobja onnan, ötet magát pedig egy zökkenésnél a kocsit kidobja, ki eként egy szép sétautat tett egy 35 öles mélységbe lefelé.

A következménye ennek az lett, hogy a lába és karja eltört, négy oldalbordája megrepedt, és kilencz foga kirepült.

És most a nyolczadik héthe János bácsi képezi a málnási furdővendégek életét lelkét, a mankókat rég eldobta, sőt a napokban láttam, mikor egy lassu csárdást eltánczolt a kis szőzke leánnyal, ki, köztünk maradt szó legyen, János bácsinak az imádottja. Valjon a málnási furdő csodás vize, vagy a málnási furdőn tartózkodó szép asszonyok és leányok kényeztető elbánása gyógyította-e meg János bácsi csontjait? Tessék próba után ítéletet mondani.

Rendelkezünk Fehér Poldi karnagy vezetése alatt kitűnő zenével pompás és olesó konyhával, mely a legjobb magyar étkekkel traktál, többféle legkitűnőbb minőségű borokkal, melyek hazánk borvidékeit dícsérik. És jobbra-balra egy sereg kirándulási hely, melyekben oly gazdag e szép Székelyföld! Van tehát jó egészségünk, s ehez hasonlót kíván neked is

őszinte tisztelő barátod

P. Gy.

Házi szerek a kolera ellen.

(Vége.)

Legtöbb beteg a szomszédokat vagy hozzátartozói szívtelen tanácsára jól lakik darával, főtt aszalt körtével s egyéb hasonló állítólagos hasmenés elleni szerekkel, s öli magát öntudatlanul, de önként s nagyon esodálkozik, hogy az orvosság, mit az orvos rendelt, nem használ.

A mondottak után ismételve adatik tanácsul, s minden ember ezt beszélje mindíg a kolera-járvány idején felebarátjának, hogy ha az első hasmenés után ágyba fekszik és semmit nem iszik, legtöbb esetben elejét veheti a kolera-nak s megmenekedhetik a kolera-nak többi kínos jeleitől, néha életveszélyes utóbajaitól s talán a haláltól is, még egyéb orvosság szedése nélkül is.

De fájdalom, hogy két életrendi gyógyszerabályt követi a legkevesebb ember, orvosságot készségesen bevesz akár mily undorított, de a mi legezészerűbb, azt nem teszi.

Következik a harmadik orvosság nélküli gyógyszerabály és sajnos, hogy ismét olyan, mit megint igen kevesen követnek s ha meg is teszik, rendszerint rosszul teszik.

Ez a hideg borogatások alkalmazása az egész hasra.

Ha a hasmenés, dacára az ágyban fekvésnek és éhezésnek folyton tart s mind inkább higabb, vizenyős, sőt zizlészerű lesz, kitűnően sikeresnek bizonyultak a hideg borogatások.

E czélra lepedőt össze kell rakni oly kicsinyre, hogy épen az alhast befedje, be kell áztatni hideg kútvizbe, ha van jég, jeges vízbe, s jól kifacsarva rátenni a hasra. De a borogatásoktól jó sikert csak úgy várhatni, ha azok folytonosan felecsereletnek órákon keresztül a nőikül, hogy megmelegedjenek.

Ezek sikere gyakran annyira szembőlő, hogy az azelőtti gyakori hasmenés sokszor az első borogatás után megszűnik.

A hideg borogatásokat folytatni még akkor is, ha dacára minden kezelésnek a hasmenéshez még hányás csatlakozik.

Mig a hasra hideg vizet alkalmazunk, azalatt a lábak körül rakandók melegített téglákkal, kövekkel, vagy egyéb tárgyakkal, különösen akkor, ha azt veszik észre, a beteg teste hidegülni, kékülni s hangja változni kezd.

A hányást s émelygést valamennyi házi szer közül legjobban csillapítja a jég, ha apró darabkáiban nyeljük

a beteggel; tehát a gyomor és bélre külsőleg és belsőleg hideg alkalmazása.

A jég-nyeletést és a has hideg borogatását mindaddig folytathatni, mig a kiürülések alább nem hagynak, vagy a beteg a kezelés dacára össze nem esik, a midőn a kiürülések szintén rendszerint meg szoktak szünni.

Van még két szer a kolera-nak, mely nem a gyógyszer-tartárból való, s melyet a betegség minden szakában és sokszor kitűnő sikerrel alkalmazhatni, s ez a szénsav és a fekete kávé. Az előbit mindennemű savanyuviz tehát a szódaviz is, továbbá a pezsgőbor s a pezsgőpor tartalmazza, s a mondott szerek pezsgőket ennek köszönik.

Ha savanyuvizek rendeltetésünkre állanak, akkor az első hasmenéstől fogva azokat lehet és kell itatni a betegekkel szomjuságuk ellen, mely későbbben, ha a kiürülések gyakrabban ismétlődnek, igen gyakori s kínzó kezd lenni.

E szénsav tartalmú vizek kiváló jó hatása több rendbeli. Ugyanis 1. Hatalmas csillapító szerek a gyomor izgatott, fájdalmat, émelygést és hányást előidéző idegeire. 2. Leghatalmasabb izgató szerei a sok nedvesítés folytán besűrűdő vér okozta szív és érérés lankadságának. 3. Kitűnő hűgő szerek. S mindezen jó tulajdonokkal bírnak a nélkül, hogy ártalmasak lehetnének.

Ha savanyuviz nincs kéznél, pótolja némileg a pezsgőbor.

Hol pezsgőbor van, ott van rendszerint orvos is, ki majd megszabandja használatának idejét, mind a mellett is megegyeztetni, hogy az inkább ott van már javulva, hol a beteg kimerülésétől félni kell.

A savanyuvizek közül legtanácsosabb azokat használni, melyek különben vasasak is, s aránylag kevesebb sókat tartalmaznak.

Ha vannak kéznél természetes savanyuvizek, azok azért teendők elibe a szódaviz használatának, mert ez utóbbi hibás készítés által néha még az egészségesnek is ártalmas lehet.

Vizet, ha savanyu nincs, édest annyiszor adhatni a betegnek, a hányásról kér, de az lehetőleg friss és hideg legyen.

A fekete kávé erősen és jó melegen szintén alkalmazhatni a kolera minden szakában, mindaddig, mig az azelőtt hideg beteg meg nem melegszik, s változtatva lehet beadni a jégdarabkákkal.

Egyéb életrendi és háziszor nem igen van a kolera ellen, kivéve azt, hogy a beteg körül a legnagyobb tisztaság tartandó, s a szoba levegője folytonosan friss legyen.

A tulajdonképeni gyógyszerekkel való gyógyítást illetőleg megjegyzendő, hogy a különféle a baj kezdetén használatni szokott s káros következmények nélkül használható fodormenta, citromfű, szegfű, bodza, hársfavrág, orozsthea, másféle theák forradatain kívül, melyek az intő hasmenés ellen s a hidegülni kezdő test felmelegítésére akkor, ha hányás nincs jelen, megkísérhetők, (mert ha a hányás jelen van, azt többnyire még fokozzák is) a kolera ellen az orvosok által használatni szokott szerek legnagyobb része nem közömbös lévén, pontos orvosi utasítás szerinti adagolást igényel, minél fogva óvatosan kezelendő s értelmetlen egyéneknek nagyobb mennyiségben egyszerre soha ki nem szolgáltatandó.

A pórnép miveltségihiányánál fogva az észszerű utasításra ritkán ügyel, s rendszerint a szélsőségekben jár, s vagy egyszer veszi be az orvosságot s ha rögtöni sikerét nem látja, abban hagyja s nyul a kuruzsló szereihez melyekben inkább bizik, mint az orvos tudományában vagy be sem veszi, vagy végül a mi a legveszedelmesebb, s mire számtalan példák vannak, egyszerre veszi be mindazon orvosságot, mi neki egy-két napra, vagy több megbetegedés eshetőségére kiadott, sőt végig járva a faluban mindazon helyeket, hol gyógyszerek letettek, mindegyikbe veszi s formaszert jöllakik gyógyszerrel.

Mindezekre figyelmeztetni a pórnépet felebarátai kötelessége mindenkinek, ki javát szíven viseli s annál inkább mert a nem orvos jóskartu tanácsát még inkább követik ilyenkor, mint az orvosét.

CSARNOK.

Székely levél a szerkesztőhöz.

Tekéntetes Ujságcsináló ur!

A mult hetekben a mű szegényes tartományunkban egy ojan eset adódott elé, a ki megérdemli, hogy Ujságjába kinyomtassa csak azét es, hátha akadna ojan ember, a ki ujságját olvassa, hogy tanolna a más kárán, igaz hogy a magyar embernek ez nem szokása. Hát biz a, hogy a dolognak egész miben állását megírom, ugy történt, hogy — én bizony tisztán nem tom tennap 3 hete multe vaj hogy épeg ma 3 hete — oda fel a Mikoesán, a hol nyárba az ökör csorda szokott lenni — eliszem azt kejed nem es tугya — hát ott Máté Dénez sok leskelődés, fáradozás után agyon lött egy nagy anyamedvét épeg a vékonyánál keresztül, ugy hogy eezzeribe megdöglött. A nagy medve után két bocscsa futott s azok közül es egyiket szerencsésen elejtette, a másik pedig

akkor el tudott futni, de másnap azt es kére kerítették. Ijen ritka tett megérdemelte az ajándékot s az nem es maradt el még azon a héten 15 új pengőt nyomtak a faluházánál a markába. De e még nem szokott ijenkor elég lenni, hanem — nem tom a ketek tartományaikba meg van e ez a szokás — szabacsaót adnak az ijen jó vadász embernek. hogy az elejtett vad bőrével kéregessen a szomszéd falukba, a kiknek az kárt tehetett vóna marhájikban, Máté elindult a bőrével házról házra s miudennütt erősen jól fogadták s nem attak együtt se két ejtel gabonán alól s ezen küjel az uraknál meg pénzt es. En magam es két ejtel tiszta buzát s egy sustákat adtam. Hanem a rosz ember épeg ijenkor mutassa ki a foga fejéjrit. Az én drága jó szomszéd asszonyom — a nevit ne es nyomtassa ki kejed, hogy ne legyen épeg az egész világ előtt csuffá téve, ugyes eléggé üsmeri a faluba mindenki — ebbe es meg tudta mutatni, hogy nem féli az istent. Mikor hezzik ment Máté, egy szem kása nem sok s még csak annyit sem adott, hanem a hejjet még leiszidta, hogy kapott a falutól 15 pengőt ingyen s érje bé a val, az ő marháját soha sem bántotta a medve ugy es. Hogy ez a beszéd szóról szóra így esett, akár a bíró előtt megesküszöm reja, met én a két fülemmel hallattam. — De a vót a baj, hogy nem csak én, hanem a jó isten es hallotta s meg es verte érte, met a mult héten a meglótt medvének a lársa kárba tette a Mikoosán a szomszéd asszony szebb ökrét, a esabelit. Eleget szigya most szegény Mátét, hogy bizonyosan ő átkozta meg, de mán semmit sem ér vele.

Es én ezenvel bézárom levelemet, még csak azt téve hezza, hogy ha gondolja kejed, hogy valaki tanol belöle, nyomtassa ki az ujságjába, hanem pedig akkor es kejed tanolja meg, hogy nem szerencés az ijen vadász embert üres kézzel ereszténi el. Tisztelem a felesége aszszonyt es ha van s minden jó barátait.

Ezennel maradok az ujságesináló urnak (tudom én, hogy az ujságesinálás sok bajjal jár) tisztelője

Tóbiás Jóska.

U. i. Ne hogy azt gondolja kejed, hogy én nem tom hogy kell a levelet alól félbehagyni, mert csak azét nem irtam oda alól a falum nevit, hogy én bizon restelgetem az egész dolgot, nem szeretném a falumat egy fősvény fejjérnép miatt rosz hirbe keverni.

VEGYES HIREK.

(Személyi hírek.) Mádai Izidor földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos, folyó hó 21-én a szép jövővel biztosító „vinczellér-képezde” megtekintése és vizsgálása végett beérkezett, s ugyanaz nap este a gyorsvonattal elutazott. — Maszák Hugó, a főrendiházi napló, az „Országos értesítő” szerkesztője, az országos rajztanoda tanára, nejevel, Barabás kintű festőnek leányával, ki szintén jeles művész, régi barátai látogatása végett tett körútjában enyedi jó ismerősei körében is pár napot töltött.

Vizaknán f. hó 23-án tartott tisztújítás leírását későn vévén, — egész terjedelmében jövő számunkban adjuk. Addig is felemlítjük, hogy a románok a tisztújítási gyűlést elhagyták, mivel a nem igazolt képviselők szavazási jogot nem nyertek s mivel a tisztújítás nem halasztott el. a képviselet többi tagjaival a tisztújítás megtartott. Polgármester lett: Szócs József, 1-ső tanácsos Ambrus Károly, rendőrtanácsos: Herepei Károly, tisztí ügyész dr. Nemes János. Timár Károly üdvözölte az új tisztikart s a képviselő testület nevében üdvözölte az elnöklő polgármestert.

Neeroleg. Gr. Teley Miklós nyug. udvari tanácsos, gr. Teley Gusztáv nagybirtokosunk édes atyja, f. hó 22-én, 81 éves korában elhalt.

Iparos ifjaink által ma, vasárnap rendezendő zártkörű nyári mulatság pártolásra ujlág felhívjuk városunk közönségét, annál is inkább, mivel a befolyó tiszta jövedelem a sétatéren építendő táncz helyiség alapja javára fordítottatik. — Kedvezőtlen idő esetén jövő vasárnap fog megtartatni.

A rosz időjárás siralmas napokat, nagy veszteségeket hozott gazdánkra. A magyarigeni jégkarról, mely részben Sárdot is érte, levelezőnk is szomorú értesítést külön közöljük; hozzá tehetjük, hogy az szerencsés volt, kinek fél termése megmaradt; 2/3 és 3/4 rész is pusztult el s éppen a legjobb szőlőhegyeken. — Alvinczen is nagy kárt tett a jég f. hó 29-én délután, a dohánytermés egy részét tönkre tette. 22 én pedig a kiáradott Maros egy elborította a földeket, hogy a learatott gabona, szóna s a tavaszi vetések 4 láb vízben állottak. A nyírmezői ujonnan épült köhid egy részét a fellepszakadás elseperte; ugy Zalathán felül egy hidat is.

Megdöböntő gyilkossági kísérlet. Folyó hó 21-ről 22-re forduló éjjel özv. Ilyés Daninéra állítása szerint többen várszegutcai lakására rontva, fojtogatták, ugy hogy vére megindult, a vele lakó kis leányra pedig agymüt boritva, a támadók egyike reá ült, s az özvegy ládájából 45 frtot elraboltak. A rendőrséghez jelentést tettek, mely az ügyet a helybeli kir. járásbírósg tudomására juttatta. A vizsgálo megejtette a nyomozatot, s azok közül, kiket az özveg megtámadóinak jelzett, (több városi polgár) másnap többeket le is tartóztatott. Kissé különös azonban, hogy a kis leány, ki szintén az özvegy által jelzettek vallotta tettesekül, hallomás szerint visszavonta volna vallomását. Az ügy folyamathban van. Az állítólagos tettesek neveit még nem hozhatjuk nyilvánosságra.

Pályázat postamesteri állomásokra. Alsó-Maros-Váradján 150 frt fizetéssel és 40 frt irodai átalánnyal; Szegeden 120 frt fizetéssel, 40 frt

irodai átalánnyal és 700 frt szállítási átalánnyal. M-Forgóban: 150 frt fizetéssel és 40 frt irodai átalánnyal, kérvények 3 hét alatt a nagyszabeni kir. postai igazgatóságához intézendők.

A Pesti Hirlapot, mely ez idő szerint a leg-tartalmasabb magyar napilap s mely a legkiválóbb bud-licistikai és szépirodalmi erőket egyesíti maga körül. — melegen ajánljuk a magyar olvasó közönség pártfogásába, mint oly demokratikus lapot, mely nem szolgál egy pártot sem, csak a magyar állam és nemzet ügyét s eszerint mindenki pártkülönbség nélkül élvezheti. A Pesti Hirlap, tekintve nagy terjedelmét — mindennap tizenhat, vasár-és ünnepnapokon husz-huszonnégy s hétfőn és ünnepek után is tizenkét oldalon jelenik meg — ma a legolcsóbb lap is. Negyedévre 3 frt 50 kr. egy hóra 1 frt 20 kr.; tehát csak 20 krral drágább, mint a legkisebb néplapok, melyeket terjedelmre négyszeresen mul felül. Gazdag napi rovatain kívül folyton két regényi közül, naponkint két-három tárczat hoz; színházi távirati és napihír rovata bővebb, mint a legnagyobb lapoké, melyekkel jól értesültség dolgában is kiállja a neki való olvasmányt, mint a szépirodalmat kedvelő nők, kiknek divatútdóításokkal és hetenkint zene-melléklettel is kedveskedik. Vezetőiket Beksics Gusztáv, Törs Kálmán, Pesty Frigyes; tárczáit, karczólatait Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Váradi Antal, Jakab Elek, Györy Vilmos, Könyves Tóth Kálmán, Hindy Árpád, Radó Antal, Kürthy Emil, Sziklay János, Milkó Izidor, Csáktornyai Lajos s általában az öregebb és ifjabb közül a kiválóbbak szolgáltatják. Valóban méltó a pártolásra. A kiadóhivatal (Budapest, V. Nádor-utca 7. Lég-
rády testvérek) levelező lapon nyilvánított óhajta mutatványszámokat egy hétiig ingyen küld.

Carbenet, jeles vörös bor, 50 liter 18 frt, 100 liter 35 frt; nagyobb mennyiségben jutányosabb. — Megrendeléseket elötagd e lap kiadóhivatala.

Piaczi árjegyzék. Nagy-Enyed, 1884. július hó 24-dikről Heetoliter tisztabuza 6 frt 25 kr. Rozs 5 frt. — kr. Elegybuza 5 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 75 kr. Zab 3 frt 75 kr. 100 klgm szóna 4 frt 60 kr. 1 klgm. sertés hus 48 kr. marhahus 36 kr. 1 klgm borjúhús 34 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSEG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

SZILÁGYI FARKAS.

KIADÓ-TULAJDONOS: WOKAL JÁNOS.

Sz. 905—1884.

tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétik, hogy kiscesergedi Bunyerzán Petru végrehajtó 24 frt 60 kr. tőke, 5 forint eddigi költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő kiscesergedi Jutla Mihály nevében foglalt 10 számú tjkvben A+ 1. 3. 4. 6. 7. 8. 11—19 rendsz. alatt foglalt fekvőségei felerészben 474 frtban megállapított kiküldési árban Kis-Cserged község elöljáróságai helyiségében 1884. évi augusztus hó 23-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküldési áron alól is eladatk. Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-jeltet árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 2 egyenlő részletben megped az 1-sőt 15, a 2-dikat 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különben az árverezés megállapított feltételei a helyi tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és K.-Cserged község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1884. június 6.

Szentpáli,

kir. aljbíró.

Sz. 148—884.

végreh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi: miszerint a marosújvári kir. járásbírósgnak 1884. évi 681. számú végrehajtást elrendelő és a marosújvári kir. járásbírósgnak 1884. évi 681. számú kiküldő végzése folytán Nagy Póli végrehajtató részére Kodrea Miklós és társai végrehajtást szenvedők ellen 400 frt o. é. tőke s járulékaíránt kielégítés képen bíróság lefoglalt és 900 frtra becsült ingóságokra a marosújvári kir. járásbírósgnak 1884. évi 936. számú végzésével 400 frt tőke, ennek 1883. évi október hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj s eddig összesen 35 frt 22 krrban megállapított költségek iránt a további kielégítési végrehajtás elrendel-
térven. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Nagy Póli végrehajtató képviselő írásbeli jelentkezésre a 112—84. számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103. §-ára, az árverésnek Maros-
újvárt a piaczen leendő megtartására határnapul 1884. évi augusztus 8-ik napjának délelőtti 10 órája kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt 2 drb. ökr, 4 drb. tehén, 2 bival és 2 paripa csikó legelőbet ígérőnek, az idézett t. cz. 108. §-ában megállított feltételek keszpenzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni Egy-
szersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingó-
ságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartóznak, különben a későbbben beadott igények a törvényes eljárás akadályozni nem fogják.

Kelt Marosújvárt, 1884. évi július hó 19. napján.

Pap,

kir. bir. végrehajtó.

Sz. 288—1884.

b. v.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. törv. cz. értelmében közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg 1882.—1883. számú vég-
zése által nagyenyedi lakos Lázár Adolf végrehajtató javára Rosenthal Nánán ellen 450 forint tőke, ennek 1883. évi június hó 1-ső napjától számítandó 6% kamatai erejéig kirendelt kielégi-
tési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 694 frt. és 50 krra becsült 1. L. Millacher és

Wagner-féle közönséges és sziropos szodaviz ké szító gép teljes felszereléssel, 265 drb. vegyes szodavizes golyós üveg, és 336 drb. fehér szoda vizes üveg gépezettből álló ingóságok nyilvános árverés útján el fogadtni.

Mely árverésnek a 2110.—1884. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagyenyeden a szentkirály utcában Tóth Gáspár házánál leendő eszközlésére 1884. évi augusztus hó 11-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitézetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyenyeden, 1884. július 24-én.

Gajzágó Simon,

kir. bir. végrehajtó.

213 szám.

1884.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbírósg 529 számú végzése által balázsfalvi Grámma Amália javára Pap József ellen 750 frt tőke, ennek 6% kamatai és eddig összesen 62 frt 99 kr perköltég követelése erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1050 frt becsült 2 drb 5 és 8 éves szürke kancazka egyike kis csikoval 1 drb 3 éves szürke csikó, 1 drb 5 éves fejős bival ürborjuval, 1 drb 2 éves bival ürborju, 2 drb 5 éves ökr, 2 drb lécz törökbuza 1 ökr-
szekér és egy lőszekérből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 906—1884. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Csergeden alperes tanyáján „Cretia” nevű helyen leendő eszközlésére 1884-dik év augusztus hó 4-dik napján délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-sa értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván, 1884. évi július hó 21. napján.

Thát György,

királyi járásbírósgai végrehajtó.

Hirdetmény.

A magyar-utca végén lévő kapitány Czinege-féle 5 szoba, konyha és kamarából álló

VENDÉGFOGADÓ

kényelmes pince és jégveremmel ellátva 1884. évi Szent-Mihály napjától kezdve bérbe kiadó, — vagy esetleg örök áron eladó.

Értekezhetni eziránt Nagy-Enyeden, magyar-
utca 29. házszám alatt.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. cz. termelői és kereskedők ügy-
vére: több mint 400,000 métermázsza befogadási képességgel bíró

Közraktári telepünköt Budapest.

Hat raktári épület és egy nagy gabna Elevator áll készen termé-
nyek és árúk betárolására, kezelésére, kirakítására vagy tovább
küldésére a legjutányosabb díjak mellett.

Ajánlunk olcsó kamatai mellett előlegét a beraktárolt, sőt
már a czimunkre feladott terményekre.

Elvállaljuk a ránk bízott termények bizományában való el-
adását akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktárainkól. Ajánl-
juk továbbá teljesen felszerelt raktárainkat Szegeden, Barcsen és
Temesvárt.

Vasúti és gőzhajózási vállalatok részéről fönt előző-
rölt vállalatainak kiváló kedvezményekkel bírnak
Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapest.

3-8

Szerke
Nag
A KIAD
a lap sze
közölmé
Kia
Wokál Ján
az előfz
bérmen
Kéziratok

Megyei

(B.) Az
viselői állom
mányai szer
tagjai részér
figyelembe
mindannyisz
megyei tisz
egy-egy tag
örök nyugat
hattuk az e
anyagi bizto
közé tisztvá
tett szolgál
dalmaztattak
ily jótékony
mét mindet
Azon t
tése mellett
lyeinek, beh
tól segélytel
Fizetésének
vételes enged
tése költsége
Es ha e
ha az aggk
mei látogattá
tisztá, élénk
falujába s v
ség — sőt ne
megtartotta a
viselőt a v
let e ténye
esett.
E fájda

Mikor

Tudom.
lera még a
Hej ha
zony viszi a
De sok
édes anyjának
sza 1873. óta
Gyöngy
kolás nines,
nyes zupa, d
Csak kissé v
már elvitte a
bántotta volu
a század felé
Alig ho
ban. hát aki
egyig elpuszt
Hát a h
Ugy biz
mandiroztak,
Hja a k
legénynek cs
300 forint.
Hiába v
den altiszt eg
Ugy m